

BERGSSTATEN

YTTRANDE

Sid 1(10)

2019-09-23

Dnr BS 69-819-2019

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.rs@regeringskansliet.se

Remiss av Kulturdepartementets utkast till lagrådsremiss En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket

Er beteckning: Ku/2019/01308/RS

Bergsstaten har den 3 juli 2019 mottagit rubricerat ärende för yttrande. Med anledning av detta vill Bergsstaten framföra följande.

Sammanfattning

Bergsstaten anser att det är viktigt att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter och en förbättrad rätt till delaktighet i beslutsprocesser. Det samiska folkets möjlighet till inflytande och delaktighet i beslutsprocesser enligt minerallagen (1991:45) är dock enligt Bergsstatens uppfattning tillgodosett genom gällande regelverk i minerallagstiftningen.

Bergsstaten anser att Bergsstaten ska vara en myndighet som undantas från konsultationsskyldigheten. Bergsstaten befarar att förslaget kommer att utöka handläggningstiderna i ärenden enligt minerallagen som handläggs vid myndigheten.

Förslaget är inte förenligt med myndigheters skyldighet enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer att ett ärende ska handläggas skyndsamt. Bergsstaten anser att det ska finnas tidsfrister för hur länge en konsultation kan pågå. Den särställning som en sameby, i egenskap av sakägare, får genom konsultationen kan uppfattas som partisk och rättsosäker i förhållande till övriga berörda sakägare inom ramen för samma ärende.

Bergsstaten tycker att förslaget i vissa delar är vagt, otydligt och kan komma att ge upphov till godtyckliga bedömningar. Bergsstaten är kritisk mot att uttrycket särskild betydelse för samerna, en sameby eller en samisk organisation används som kriterium för konsultation. Uttrycket särskild betydelse är för otydligt. Konsultationsskyldiga kommer att ställas inför svåra avgöranden om i vilka ärenden konsultation ska aktualiseras. Bergsstaten förespråkar en översyn av förslaget att konsultation ska fortsätta tills enighet eller samtycke uppnåtts eller tills den konsultationsskyldige eller Sametinget förklarar att enighet eller samtycke inte kan nås.

Bergsstaten vill framhålla att det bör göras en mer utförlig och grundlig konsekvensutredning.

Avsnitt 3.7 Behovet av en reglering om konsultation

Bergsstaten har inte några invändningar mot att det vidtas åtgärder för att säkerställa samernas inflytande i beslutsprocesser i frågor som särskilt berör dem om befintlig reglering inte bedöms tillräcklig. Bergsstaten instämmer i att det är viktigt att samerna ges inflytande över sina egna angelägenheter och att svensk lagstiftning är utformad i överensstämmelse med Sveriges åtaganden enligt internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Vad gäller de ärenden som behandlas hos Bergsstaten, tillstånd och tillsyn av ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral, vill Bergsstaten dock framhålla följande. Bergsstaten leds av bergmästaren som beslutar i frågor enligt minerallagen. Förutom minerallagen tillämpas även mineralförordningen (1992:285), och i vissa ärendeslag även 6 kap. miljöbalken, vid tillståndsprövningen hos Bergsstaten. I minerallagstiftningen finns regler som innebär att Bergsstaten har en skyldighet att underrätta berörda fastighets- och övriga kända sakägare, däribland samebyar, om ansökningar om tillstånd. Bergsstaten har också en skyldighet att underrätta Sametinget om ansökningar om tillstånd när det avser områden som används för renskötsel. Bergsstaten ska delge berörda fastighets- och övriga kända sakägare beslut som meddelas i tillståndsärenden vilket innebär att berörda samebyar alltid tillställs beslut som avser områden som används för renskötsel. Sametinget ska i sådana ärenden tillställas en kopia av beslutet. Inför en ansökan om tillstånd till bearbetningskoncession finns möjlighet att framföra synpunkter och eventuella invändningar över den planerade verksamheten genom det numera obligatoriska avgränsningssamrådet enligt miljöbalken. Synpunkter och eventuella invändningar kan dessutom framföras inom ramen för det obligatoriska samrådet med länsstyrelsen vid prövningen av koncessionsansökan enligt minerallagen. Bergsstaten menar att befintlig lagstiftning är tillräcklig och ger samerna möjligheter att komma till tals i frågor som särskilt berör dem inför beslut som meddelas vid myndigheten.

I utkastet till lagrådsremiss anges, med hänvisning till folkrättsliga regler avseende frågan om konsultation med urfolk, att det inte räcker med att bereda urfolk tillfälle till samråd i frågor som berör dem. Det ska finnas rätt till effektivt deltagande i beslutsprocesserna vilket brukar beskrivas som att urfolket ska konsulteras i frågor som rör dem. Bergsstaten anser att underrättelser om ansökningar enligt minerallagen, möjligheterna att delta i samråd enligt minerallagen och miljöbalken bereder det samiska folket och Sametinget rätt till effektivt deltagande och inflytande i beslutsprocesserna hos Bergsstaten. Någon ytterligare reglering för att säkerställa samernas inflytande i beslutsprocesser enligt minerallagen är enligt Bergsstatens bedömning inte erforderlig.

Avsnitt 4.2 Konsultationsordningens syfte och förhållande till befintliga samråd

Bergsstaten anser att syftet med konsultationsordningen, att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter, är tillgodosett genom befintlig reglering vad gäller tillståndsprocesserna enligt minerallagen. Det samiska folket får insyn i beslutsprocesserna enligt minerallagen i ett tidigt skede. Genom underrättelser om ansökta tillstånd enligt minerallagen och genom samrådsförfaranden enligt miljöbalken och minerallagen ges det samiska folket möjlighet att framföra sina ståndpunkter respektive att bemöta andras synpunkter.

Bergsstaten handlägger ärenden som omfattar samråd enligt såväl minerallagen som miljöbalken. Enligt förslaget ska föreskrifter om samrådsskyldighet i andra lagar gälla oberoende av konsultationslagen. Samtidigt anges i förslaget att samrådsförfaranden enligt andra lagar ska så långt möjligt samordnas med konsultationer enligt den nya lagen. Bergsstaten vill betona att detta kommer att medföra praktiska tillämpningsproblem och även svåra avvägningar om huruvida det krävs dubbla samråd.

Avsnitt 4.3 Vilka ska ha en konsultationsskyldighet?

Bergsstaten är en statlig förvaltningsmyndighet och omfattas därmed av konsultationsskyldigheten enligt förslaget. Enligt förslaget undantas domstolsliknande nämnder och organ i förvaltningsmyndigheter som har domstolsliknande uppgifter. Bedömningen enligt utkastet till lagrådsremiss är att Bergsstaten inte omfattas av undantagen, Bergsstaten ifrågasätter inte den bedömningen. Däremot ifrågasätter Bergsstaten föreslagna urvalskriterier om vilka myndigheter som ska undantas från konsultationsskyldigheten och förespråkar att frågan på nytt tas under övervägande. Förvisso finns inte något krav att bergmästaren, i egenskap av beslutsfattare enligt minerallagen, ska vara lagfaren och Bergsstaten kan inte jämföras med en domstol. Oaktat detta ska den prövning som sker hos Bergsstaten vara opartisk och objektiv. Kravet att en myndighet ska agera sakligt och opartiskt i sin handläggning av ärenden kommer vid tillämpningen av konsultationsordningen i minerallagsärenden att medföra en mycket svår balansgång för Bergsstaten. Konsultationsordningen i sig som kan uppfattas som en särställning för samiska folket i förhållande till övriga berörda sak- respektive fastighetsägare inom ramen för ett minerallagsärende, kan komma att medföra att rättssäkerhetsaspekten och förtroendet för Bergsstaten, blir ifrågasatt på den grunden.

Avsnitt 4.4 Vilka samiska företrädare ska konsulteras och vilka ärenden ska omfattas?

Bergsstaten anser att det är viktigt att säkerställa att det samiska folket har inflytande över dess egna angelägenheter i beslutsprocesser. Vad gäller inflytande och möjlighet för det samiska folket att framföra synpunkter i beslutsprocesser enligt minerallagen anser dock Bergsstaten att detta är tillgodosett genom nuvarande regelverk i minerallagstiftningen.

Bergsstaten tror att genomförandet av konsultation kan bli mycket tidskrävande i de situationer när även andra samiska företrädare än Sametinget ska konsulteras. För att effektivisera konsultationsförfarandet tycker Bergsstaten att Sametinget ska vara ansvarig för samordning när samebyar och samiska organisationer ska inkluderas i en konsultation,

Bergsstaten är kritisk mot att uttrycket särskild betydelse för samerna, en sameby eller en samisk organisation används som kriterium för konsultation. Uttrycket särskild betydelse är för otydligt. Konsultationsskyldiga kommer att ställas inför svåra avgöranden om i vilka ärenden konsultation ska aktualiseras. Enligt uppräkningsdelen i utkastet till lagrådsremiss när konsultation kan aktualiseras nämns bland annat ärenden om markanvändning, renskötsel och gruvor. Uppräkningen talar emot Bergsstatens bedömning i remissvaret över promemorian att en ansökan om undersökningstillstånd endast undantagsvis kan komma att omfattas av konsultation. Vid ansökan om bearbetningskoncession torde konsultation knappast kunna uteslutas om koncessionsområdet, eller markanvändningen för driftsanläggningar, berör ett område där rennäring bedrivs.

Bergsstaten vill här hänvisa till de synpunkter som framförs under avsnitt 6 angående vilken betydelse den rättsverkan underlåtenhet att genomföra konsultation kan komma att få för bedömningen om huruvida konsultation ska genomföras.

Avsnitt 4.5 Begränsningar av konsultationsskyldigheten

Bergsstaten prövar tvister om ersättning vid skada eller intrång föranledd av undersökningsarbete och minerallagen har bestämmelser som hänvisar till expropriationslagen när intrångsersättning ska bestämmas. Ersättningsanspråk som behandlas vid Bergsstaten kan t ex avse begäran från en sameby i egenskap av sakägare vid intrång eller skada föranledd av undersökningsarbete. Bergsstaten instämmer i att ärenden som rör ersättning till enskild med tillämpning av expropriationslagen bör undantas från konsultation av bland annat rättssäkerhetsskäl.

Bergsstaten instämmer i att ärenden som avser tillsyn inte lämpar sig för konsultation och tycker att det är bra att samtliga tillsynsärenden undantas från konsultationsskyldigheten.

Bergsstaten välkomnar förslaget att remissyttranden till regeringen eller andra myndigheter inte omfattas av konsultationsskyldighet. Förutom att det vore tungrott med konsultation innan remissyttranden avges anser Bergsstaten att remissinstanser bör få vara fria att lämna synpunkter, vid t ex lagförslag, utan påverkan av en föregående konsultation.

Bergsstaten anser att det kommer att vara förenat med svåra avgöranden om i vilka fall konsultation kan avstås på den grunden att det uppenbart inte behövs eller är uppenbart olämpligt. Det behöver klargöras och förtydligas i vilka situationer undantagsrekvisitet kan tillämpas, särskilt med hänsyn till att undantaget enligt förslaget ska tillämpas mycket restriktivt.

Avsnitt 4.6 Konsultationer ska hållas i ärenden som samerna anser kan få särskild betydelse för dem om det inte är aktuellt med något undantag

Bergsstaten har i sig inte något emot att Sametinget, samebyar och samiska organisationer ges möjlighet att initiera konsultationsförfaranden. När samiska företrädare använder sig av sin initiativrätt är huvudregeln att konsultation ska hållas, det är sedan upp till den konsultationsskyldige att avgöra om ärendet omfattas av något av undantagen från konsultation. Bergsstaten befarar att det kan bli fråga om mycket svåra bedömningar. Bergsstaten tycker att det behöver utredas vidare om vilken betydelse och effekt samiska företrädares initiativrätt kan komma att få i ärenden där konsultation har avslutats men en ny omständighet åberopas som grund för ytterligare konsultation inom ramen för samma ärende.

Avsnitt 5.2 Samiska företrädare ska informeras om ärenden som kan få särskild betydelse för samerna

Bergsstaten anser att förslaget i denna del är väldigt otydligt och behöver en översyn. Såsom förslaget är utformat kan det innebära att handläggningstiden utökas dels genom tidsåtgången för information och förfrågan samt svar på om konsultation begärs och dels genom tiden för konsultationen när sådan aktualiseras. Bergsstaten vill framhålla att det kan vara svårt i ett tidigt skede av ärendets beredning att avgöra om ärendet kan få

särskild betydelse för samerna. När ett ärende som kommer in till Bergsstaten har brister som behöver avhjälpas, och om så ej sker, kan detta leda till att ärendet avvisas. Tidsåtgången för information och förfrågan till Sametinget i sådana ärenden kommer att belasta Bergsstatens resurser i onödan. Enligt förslaget kan den konsultationsskyldige begära att Sametinget besvarar förfrågan om konsultation begärs inom en skälig tidsfrist och upplysa om att uteblivet svar inom tidsfristen får betraktas som att Sametinget avstår från konsultation. Bergsstaten anser att förslaget behöver ändras. Bergsstaten anser inte att den konsultationsskyldige ska behöva bedöma från fall till fall vad som kan anses vara skälig tidsfrist. I ett tidigt skede av ärendets beredning kan det vara svårt att bedöma komplexiteten i ärendet. Bergsstaten vill därtill erinra om kravet enligt 9 § förvaltningslagen (2017:900) som innebär att myndigheter ska handlägga ärenden så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt. Att den konsultationsskyldige föreslår vikta in hur brådskande ärendet är vid bestämmande av tidsfristen för Sametinget att avge svar stämmer inte väl överens med det övergripande kravet på skyndsamt handläggning enligt förvaltningslagen. Bergsstaten föreslår att det i lagen uppställs en bestämd tidsfrist, utan möjlighet till förlängd svarstid, inom vilken Sametinget ska avge svar på förfrågan om konsultation. Reglerna om information om ärenden som kan få särskild betydelse för samerna samt förfrågan om konsultation ska också tillämpas när konsultationer ska genomföras med en sameby eller en samisk organisation, Bergsstatens synpunkter avser även dessa situationer.

Avsnitt 5.3 Förberedelser inför konsultationen och dess form

Bergsstatens bedömning är att de förberedelser som den konsultationsskyldige ska genomföra kommer att generera merarbete och utöka handläggningstiden i varje enskilt ärende där konsultationsordningen tillämpas. Bergsstaten vidhåller vad som framfördes i remissvaret över promemorians förslag, d v s att konsultationen ska genomföras skriftligen.

De förberedelser som enligt förslaget åvilar den konsultationsskyldige är att tillställa Sametinget, samebyar eller samiska organisationer skriftlig redogörelse för de frågor som ärendet rör innan muntlig konsultation ska hållas. Bergsstaten vill påpeka att varje tillkommande moment i ett enskilt ärende kommer att påverka tidsåtgången och därmed även kostnaden för handläggningen av ärendet. Den konsultationsskyldige ska i den skriftliga redogörelsen ge en skälig tidsfrist för den eller de som konsultationen ska genomföras med att förbereda sig. Bergsstaten förespråkar en bestämd tidsfrist och ingen möjlighet till förlängd förberedelsetid. Det bör undvikas så långt möjligt att tillämpningen av konsultationsordningen skapar för mycket tidsutdräkt vid handläggning av ärenden. Bergsstaten vill lyfta frågan om vilken betydelse den skriftliga redogörelsen kan komma att få när ett ärende har avgjorts och påståenden om bristande konsultation på grund av bristfällig skriftlig redogörelse åberopas som grund för ett överklagande.

Bergsstaten invänder mot att den konsultationsskyldige så långt möjligt ska tillgodose Sametingets önskemål om konsultationsform. Bergsstaten anser att det utrymme som den konsultationsskyldige ges att frånga Sametingets önskemål om konsultationsform är för begränsat. En avvägning mellan Sametingets önskemål om konsultationsform mot förvaltningslagens eller tillämplig speciallagstiftnings krav på handläggningen finner Bergsstaten som ett mycket trubbigt instrument för att avgöra frågan om konsultationsform. Bergsstaten förespråkar att konsultationen alltid ska genomföras skriftligen. Det vinner tid eftersom det inte krävs någon omgång med att bestämma konsultationsform.

Avsnitt 5.4 Ska andra än samiska företrädare kunna delta vid konsultationer?

Bergsstaten invänder mot förslaget som innebär ytterligare ett avgörande i varje enskilt ärende av den konsultationsskyldige. Det behöver förtydligas i vilka situationer kretsen av deltagare i konsultationen kan utökas, att urvalet ska ske med utgångspunkt från när det är lämpligt är för vagt. Sametinget ska tillfrågas om vilken inställning det har till deltagande av andra myndigheter eller enskilda. Bergsstaten tillfrågar gärna Sametinget men det behöver klargöras vilken betydelse Sametingets inställning till ytterligare deltagare ska ges. Det bör utredas och redogöras för hur förslaget om att bjuda in ytterligare deltagare i konsultationen förhåller sig mot den samordning som ska ske vid samrådsskyldighet enligt andra lagar. I och med en utökad krets som deltar i ett konsultationsförfarande torde tidsåtgången för handläggningen av det ärende som konsultationen avser att utökas.

Avsnitt 5.5 Hur ska en konsultation i ett ärende genomföras och avslutas?

Bergsstaten anser att det inte behöver införas en bestämmelse om att en konsultation ska genomföras i god anda. Bestämmelsen skickar fel signaler då den antyder att de som deltar i en konsultation behöver uppmanas att genomföra konsultationen i god anda.

De ärenden hos Bergsstaten som kan komma att omfattas av konsultation avser alltid ärenden där det finns en enskild part, t ex sökanden av det tillstånd som ärendet avser. Bergsstaten kan därmed åberopa undantaget i 11 § första stycket i lagförslaget som innebär att den konsultationsskyldige endast är skyldig att ange en motiverad ståndpunkt och yttra sig över de andras ståndpunkter i ärenden där det inte finns någon enskild part. Undantaget som har tillkommit i utkastet till lagrådsremiss välkomnas av Bergsstaten och är ett nödvändigt undantag för att konsultationsförfarandet inte ska stå i strid med kraven på opartiskhet vid myndigheters handläggning.

Bergsstaten finner det högst olämpligt att konsultationen ska fortgå tills enighet eller samtycke i den fråga som är orsak till konsultationen har uppnåtts eller tills den konsultationsskyldige eller Sametinget förklarar att enighet eller samtycke inte kan nås i ärendet. Förslaget är inte förenligt med myndigheters skyldighet enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer att ett ärende ska handläggas skyndsamt. Bergsstaten vill också erinra om att det vid införandet av den nya förvaltningslagen, som trädde i kraft den 1 juli 2018, tillkom bestämmelser om åtgärder mot långsam handläggning. Förslaget till konsultationsordning med det samiska folket har inte beaktat eller redogjort för hur den nya lagen förhåller sig till den enskildes rätt att angripa långsam handläggning enligt 11 och 12 §§ förvaltningslagen. Enligt Bergsstaten bör det övervägas att ändra förslaget genom att ta bort kravet på att söka uppnå enighet eller samtycke. Syftet med konsultationen är att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. För att uppnå detta syfte krävs enligt Bergsstatens mening inte consensus mellan de som deltar i konsultationen. Kravet på att söka uppnå enighet eller samtycke kan också stå i strid med den materiella rätten i ett enskilt ärende i och med att den konsultationsskyldige agerar för att söka nå enighet och överenskommelse mellan övriga som deltar i konsultationen.

Bergsstaten förespråkar att det införs en tidsgräns för genomförande av konsultation. Det bör även regleras hur många tillfällen varje deltagare i en konsultation ska ges tillfälle till att framföra synpunkter, tidsåtgången för konsultation kan annars komma att förlänga handläggningstider och fördröja avgöranden i ärenden. Bergsstaten vill också peka på att

konsultationsordningen, utan bättre ramar för hur konsultationen ska genomföras och utan tidsfrist, skulle kunna användas som ett instrument för att förhålla beslut.

Avsnitt 5.6 Beslut som strider mot samernas ståndpunkt

Bergsstaten tycker att det är viktigt att det framgår klart och tydligt att syftet med den nya lagen om konsultation är att säkerställa verkligt samråd och dialog med urfolk och att det inte utgör en vetorätt. Bergsstaten instämmer i att en samebys, Sametingets eller en samisk organisations samtycke till ett beslut efter konsultation inte i något fall ska vara beroende för beslutets giltighet. Bergsstaten anser inte att det är förenligt med kravet på opartiskhet och saklighet att tillmäta samernas ståndpunkt större betydelse i förhållande till andra motstående intressen utifrån graden av negativ påverkan som ett beslut kan bedömas ha på samernas kultur och samebyars egendomsrätt. Systemet med sådana bedömningar kommer att leda till att rättssäkerheten blir ifrågasatt, och att konsultation uppfattas som en form av vetorätt.

Avsnitt 5.7 Dokumentation av konsultationen

Bergsstaten vill framhålla att dokumentationsskyldigheten kommer att utöka handläggningstiden i varje enskilt ärende som omfattas av konsultation. Dokumentationsskyldigheten tillsammans med kommuniceringsskyldigheten enligt förvaltningslagen kommer att utöka behovet av skriftväxling. Viss svarstid måste också lämnas till den som kommuniceras att avge eventuella synpunkter. Om konsultationen består av flera konsultationstillfällen kan det få till följd att det utökar den totala handläggningstiden markant i ett ärende.

Avsnitt 6 Frågor om överklagande och rättsverkan av att det felaktigt inte hålls en konsultation eller brister vid förfarandet

Bergsstaten tycker att det är bra att det inte införs någon självständig överklaganderätt för samiska företrädare.

Så som förslaget är utformat kommer det att överlåtas till rättstillämpningen att avgöra vilken rättsverkan underlåten eller bristande konsultation får. Bergsstatens beslut enligt minerallagen kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, mark- och miljödomstol eller regeringen beroende på vad beslutet gäller. Om underlåten eller bristande konsultation åberopas som grund för överklagande av ett beslut enligt minerallagen kan prövningen av överklagandet leda till att överinstansen upphäver och återförvisar ärendet till Bergsstaten för ny behandling. Bergsstaten tror att förslaget kan få följande konsekvenser. Uttrycket särskild betydelse för det samiska folket som urvalskriterium för när konsultation ska genomföras är inte tillräckligt tydligt. Det torde vara oundvikligt att rättsverkan av underlåtenhet att genomföra konsultation kan komma att påverka vid bedömningen om ett ärende ska omfattas av konsultationsskyldigheten eller ej. Det torde också vara oundvikligt att rättsverkan av bristande konsultation kan komma att påverka vid bedömningarna om hur en konsultation ska genomföras och när den kan avslutas. Möjligheten att åberopa underlåten respektive bristande konsultation som grund för ett överklagande kan komma att medföra att antalet överklaganden avseende Bergsstatens beslut ökar till antalet.

Avsnitt 8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bergsstaten anser att tidpunkten för ikraftträdandet av den nya lagen bör senareläggas. De myndigheter och andra aktörer som berörs av den nya reformen behöver tid för förberedelser.

Avsnitt 9.1.1 Behov av informationsinsatser

Bergsstaten välkomnar informationsinsatser och utbildning för de konsulterande myndigheterna med anledning av införandet av en konsultationsordning. För att sådana insatser ska få nyttoeffekt bör de hinna genomföras innan konsultationsordningen börjar tillämpas vilket enligt Bergsstatens bedömning knappast torde vara görligt vid ett ikraftträdande av den nya lagen den 1 juli 2020.

Avsnitt 9.1.3 Konsekvenser för miljön

Bergsstaten instämmer i vikten av att Sametinget, samebyar och samiska företrädare ges möjlighet att bidra med det samiska perspektivet avseende natur, miljö, klimat. Bergsstaten vill dock betona att gällande minerallagstiftning redan inkluderar möjligheten för det samiska folket att framföra det samiska perspektivet avseende frågor som rör natur, kultur och klimat inom ramen för tillståndsprövningen.

Avsnitt 9.2 Konsekvenser för enskilda

I utkastet till lagrådsremiss anges att förslaget rör regeringen, förvaltningsmyndigheter, kommuner, landsting och de samiska företrädarna men bedöms inte ha någon direkt påverkan på övriga enskilda eller företag. Bergsstaten instämmer inte i denna bedömning. Bergsstaten anser att förslaget kommer att medföra stor påverkan på övriga enskilda och företag som är berörda av ett ärende som handläggs hos Bergsstaten när konsultationsordningen tillämpas i ärendet. Exempelvis i ett ärende som avser ansökan om bearbetningskoncession där sökanden är ett företag och det finns ett antal fastighets- och övriga kända sakägare som berörs av ansökan. Frågan om lämpligheten av markanvändningen vid en ansökan om bearbetningskoncession ska alltid behandlas genom ett obligatoriskt samråd med länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger. Så som förslaget är utformat ska samordning ske mellan samrådsförfarandet enligt minerallagen och konsultationen enligt den nya lagen om konsultationsskyldighet bedöms föreligga. Bergsstaten vill framhålla att i ett sådant ärende, trots samordning, så kommer konsultationsskyldigheten att medföra utökad handläggningstid. Den utökade handläggningstiden kan exempelvis medföra påverkan på sökanden genom ekonomiska konsekvenser, investeringsviljan hos finansärer samt osäkerhet rörande verksamhetsplaneringen inom bolaget. För berörda fastighets- och övriga sakägare innebär den utökade handläggningstiden ovisshet under längre tid om vilket beslut som kommer att meddelas och effekterna av ett eventuellt beviljande av den sökta koncessionen.

Konsultationsordningen, när den aktualiseras, kan enligt Bergsstatens bedömning medföra en kontroversiell fråga att hantera vid prövningen av ett tillstånd enligt minerallagen. Det Bergsstaten befärrar är att konsultationsordningen kan uppfattas som ett instrument som skapar obalans mellan de som är berörda av ansökan i egenskap av sak- och fastighetsägare. Det faktum att någon inom sakägarkretsen i ett ärende ges mer utrymme att få framföra sina ståndpunkter kan leda till att rättssäkerheten ifrågasätts.

Avsnitt 9.3.2 Statliga förvaltningsmyndigheter

Bergsstaten delar inte bedömningen att följderna av konsultationsordningen för de statliga förvaltningsmyndigheterna blir begränsade. För Bergsstatens del kommer förslaget att medföra längre handläggningstider för ärenden där konsultationsordningen tillämpas med följd effekten att det tar tid från andra ärenden som därmed också får en utökad handläggningstid. Konsultationsordningen och dokumentationskravet av konsultationen medför ökad administration och högre arbetsbelastning och därigenom behov av ökade personalresurser och därmed ökade kostnader för Bergsstaten.

Avsnitt 9.5.1 Sametinget

I utkastet till lagrådsremissen anges att Sametinget är den myndighet som i störst utsträckning påverkas av förslaget och därmed får en ökad arbetsbelastning vilket medför att Sametinget måste förstärkas med nya årsarbetskrafter. Bergsstaten har i vissa ärenden som handläggs vid myndigheten en skyldighet att bereda Sametinget möjlighet att yttra sig, t ex vid ansökningar om undersökningstillstånd när det sökta området berör renskötsel. Bergsstaten vill upplysa om att de yttranden som Sametinget avger i ärenden som avser undersökningstillstånd är av standardiserad karaktär. Bergsstaten vill mot bakgrund av detta lyfta frågan om vikten av att det finns resurser för Sametinget att delta i konsultationer enligt den nya lagstiftningen. Syftet med konsultationsordningen, att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter, kan endast uppfyllas om den som utses som företrädare för det samiska folket har tillräckliga resurser för att delta effektivt i konsultationen.

Avsnitt 10 Konsultationsordningen ska följas upp och utvärderas

Bergsstaten vill framhålla vikten av att det sker en utvärdering av konsultationsordningen och effekterna av tillämpningen av den nya lagen. Bergsstaten har i detta remissvar framfört att Bergsstaten bör undantas från konsultationsskyldigheten. Om Bergsstaten inte undantas från konsultationsskyldigheten är det viktigt att effekterna av tillämpningen konsultationsordningen i minerallagsärenden blir föremål för en utvärdering. Vid en utvärdering bör särskilt effekterna av tillämpningen av konsultationsordningen i ärenden som avser bearbetningskoncession analyseras och då sett i jämförelse med utfallet av samrådsförfarandet enligt 8 kap 1 § minerallagen innan den samrådsprocessen blev samordnad med konsultationsordningen. En utvärdering bör självklart omfatta påverkan på Bergsstatens handläggningstider och myndighetens merkostnader. Vidare bör underlåtenhet att tillämpa konsultationsordningen eller brister vid tillämpningen av den nya lagen och vilken effekt detta får vid överklaganden följas upp.

Avsnitt 11 Författningskommentar

Bergsstaten anser att det behövs en översyn av 7 och 8 §§. Enligt 7 § första stycket ska Sametinget konsulteras i ett ärende som företrädare för det samiska folket. Bergsstaten anser att det bör förtydligas i 7 § första stycket i vilka typer av ärenden Sametinget ska konsulteras. Förvisso anges det i 8 § att konsultationsskyldigheten avser ärenden som kan få särskild betydelse för de samerna, men det finns inte någon hänvisning i 7 § till 8 §.

Beslut i detta ärende har fattats av bergmästare Åsa Persson efter föredragning av juristen Elinor Alfredsson.

Åsa Persson

Elinor Alfredsson